
Qualitat educativa: assegurament i avaluació

Glossari de termes, sigles i acrònims

PID_00258098

Xavier Chavarria
Elvira Borell

Xavier Chavarria

Elvira Borell

Índex

1. Introducció	5
Glossari	7

1. Introducció

Aquest material és un recull de les paraules clau sobre avaluació, amb la definició o significat, que apareixen al llarg de les lectures i altres recursos d'elaboració 'ad hoc'. Serveix de recordatori durant aquestes lectures i per ajustar el discurs terminològic, que no cal donar sempre per suposat.

Glossari

Abandonament escolar *m* Qualsevol forma d'abandonar l'educació i formació abans d'arribar al final del nivell secundari superior o a un certificat equivalent. (ELET: Early Leaving from Education and Training)

Accountability *m* Qualsevol forma de valoració o influència d'una acció o realització, que comprén l'*answerability* o responsabilitat davant els clients (és a dir, alumnes i pares; responsabilitat moral), la *responsability* o responsabilitat davant d'un mateix i dels companys (responsabilitat professional) i l'*accountability* pròpiament dita o rendició de comptes en sentit estricte davant els ocupadors o els representants polítics (responsabilitat contractual).

ACER *sigla* Organització de recerca independent sense ànim de lucre establerta a Austràlia, la missió de la qual és crear i promoure coneixements, productes i serveis basats en la recerca que es puguin utilitzar per a millorar l'aprenentatge a través de la vida útil. (ACER: Australian Council for Educational Research)

Actitud *f* Disposició interna d'una persona a comportar-se d'una manera consistent i persistent davant de determinades situacions, objectes, fets o persones.

AIDIPE *sigla* Associació Interuniversitària d'Investigació en Pedagogia.

Aprenentatge *m* Procés d'adquisició de coneixements, habilitats, trets o pautes culturals com a conseqüència de l'estudi, l'experiència o l'ensenyament. (Font: *Diccionari d'educació*, 2011).

Aprenentatge autèntic *m* Enfocament pedagògic que permet als alumnes explorar, discutir i construir conceptes i relacions de manera significativa en contextos que impliquen situacions problemàtiques del món real i projectes que són rellevants per a ells.

Assegurement de la qualitat *m* Manera de donar suport al desenvolupament, assoliment i manteniment dels estàndards de qualitat que s'han pogut determinar, i també és una manera de reforçar-la, així com els processos i les pràctiques que fan possible aquesta qualitat.

Autoavaluació *f* Avaluació en la qual la persona verifica per si mateixa l'adquisició de coneixements, habilitats o procediments. (Font: *Diccionari d'educació*, 2011)

Autoavaluació de centre *f* Avaluació d'un centre educatiu duta a terme per un comitè format per membres del centre. Aquest comitè emet un informe en el qual descriu i valora la situació del centre en relació amb uns criteris establerts com a estàndards de qualitat i, normalment, proposa plans de millora.

Autoavaluació de l'alumne *f* Avaluació que fa l'estudiant de la seva pròpia producció segons uns criteris que s'han negociat prèviament.

Autonomia docent *f* Capacitat que té un docent per a governar-se segons els seus propis criteris i decidir en els àmbits acadèmics, administratius i pedagògics. (Font: *Diccionari d'educació*, 2011)

Autoregulació de l'aprenentatge *f* Regulació del procés d'aprenentatge realitzat per l'alumne, a través del qual va construint un sistema personal d'aprendre que va millorant progressivament amb la finalitat de ser més autònom com a aprenent. És l'objectiu prioritari de l'avaluació formadora.

Avaluabilitat *f* Capacitat de ser avaluable, especialment si l'objecte està suficientment definit i disposa d'uns objectius clars i concrets, és a dir, específics, mesurables, assolibles, realistes i limitats en el temps (és a dir, SMART: *Specific, Measurable, Achievable, Realistic, Time-bounded*).

Avaluació *f* Procés sistemàtic, planificat i rigorós de recollida d'informació que permet emetre un judici de valor i facilitar la presa de decisions.

Avaluació entre iguals *f* Sistema de suport entre professionals d'observació i avaluació per a la millora que es caracteritza perquè és formatiu i no té cap tipus de jerarquia (*peer review*).

Avaluació externa *f* Activitat d'assegurement de la qualitat que consisteix en una valoració de mèrit respecte d'uns paràmetres establerts externament. La porten a terme professionals externs i, sovint, presenta finalitats acreditatives.

Avaluació final o sumativa *f* Modalitat d'avaluació que té lloc al final del procés d'ensenyament-aprenentatge d'un determinat conjunt de continguts, amb l'objectiu

d'identificar si s'han adquirit de manera significativa. Pot tenir una finalitat formativa si els resultats s'utilitzen perquè l'alumnat prengui consciència dels seus èxits o per a regular futurs processos d'ensenyament dels mateixos continguts, i també selectiva, si s'utilitzen per a qualificar l'alumnat.

Avaluació formadora *f* Modalitat d'avaluació que vol desenvolupar la capacitat de l'alumnat per a autoregular-se. Es caracteritza pel fet de promoure que l'alumnat reguli si s'ha apropiat dels objectius d'aprenentatge, si és capaç d'anticipar i planificar adequadament les operacions necessàries per a realitzar un determinat tipus de tasques i si s'ha apropiat dels criteris d'avaluació.

Avaluació formativa o de procés *f* Modalitat d'avaluació que té lloc durant el procés d'ensenyament-aprenentatge i que té com a objectiu identificar les dificultats i progressos d'aprenentatge dels estudiants, per a poder adaptar el procés didàctic del professorat a les seves necessitats d'aprenentatge. Té una finalitat reguladora de l'aprenentatge i l'ensenyament.

Avaluació inicial o diagnòstica *f* Modalitat d'avaluació que té lloc abans d'iniciar el procés d'ensenyament-aprenentatge i que té com a objectiu establir l'estat inicial de cada estudiant abans d'abordar l'estudi d'una unitat didàctica, tema o conjunt de temes amb la finalitat d'adaptar la planificació prevista a les seves necessitats. Té una funció formativa.

Avaluació interna *f* Activitat d'assegurament de la qualitat que consisteix en una valoració de valor respecte d'uns paràmetres establerts internament o adoptats/adaptats d'una altra procedència duta a terme per professionals interns. A vegades presenta finalitats orientades cap a la millora.

Base d'orientació *f* Instrument que resumeix de manera gràfica i ordenada l'acció a realitzar. Té com a finalitat promoure que els estudiants anticipin i planifiquin les operacions que han de dur a terme per a resoldre amb èxit diferents tipus de tasques escolars.

Béns preferents *m* Béns l'existència dels quals no només beneficia les persones que els usen, sinó tota la societat gràcies als seus efectes externs positius (*merit goods*).

Buidatge de les dades avaluadores *m* Operació, dintre del tractament de dades recollides en una avaluació, que –un cop obtingudes les dades– ofereix una visió de ordenada de la informació que s'ha aconseguit a partir de cada un dels instruments aplicats. És el pas immediatament anterior a la reducció de la informació.

Capacitats cognitives *f* Capacitats d'una persona de pensar d'una manera abstracta i conceptual, de prendre'n consciència, de comprendre i de decidir. (Font: *Diccionari d'educació*, 2011)

Capacitats socioemocionals *f* Capacitats d'una persona per a conèixer i gestionar les pròpies emocions i reconèixer les dels altres per a poder gestionar unes relacions satisfactòries amb ells.

CEDEFOP *acrònim* Organisme de la UE que reuneix els responsables polítics, les organitzacions patronals i sindicals, les institucions de formació, els professors i formadors i els alumnes de totes les edats, és a dir, tots els interessats en l'educació i la formació professionals. El CEDEFOP funciona com un fòrum en el qual les organitzacions interessades poden posar en comú les seves idees i debatre la millor manera de millorar l'educació i formació professionals a Europa. També posa els seus coneixements especialitzats a disposició dels organismes polítics i dels interlocutors socials en els països de la UE per a ajudar-los a generar oportunitats d'aprenentatge i de treball. Té la seu a Tessalònica (Grècia). (CEDEFOP: European Center for the Development of Vocational Training)

Coavaluació *f* Avaluació recíproca entre els estudiants en la qual apliquen criteris d'avaluació que s'han negociat prèviament en el grup-classe.

Competència *f* Capacitat d'una persona de resoldre problemes reals en contextos diversos integrant coneixements, habilitats pràctiques i actituds, els quals es mobilitzen conjuntament per a assolir una acció eficaç i satisfactòria. *Competència* prové del llatí *competere*, que significa 'ser adequat o apte per a una determinada activitat'.

Context *m* Conjunt de característiques de l'entorn en el qual una institució està inserida. En particular, el context escolar està determinat per la composició sociocultural i econòmica de la comunitat educativa i per la xarxa relacional a la qual es vincula.

Continguts clau *m* Continguts que contribueixen en gran mesura al desenvolupament de les competències de cada una de les dimensions.

Coordinació *f* Relació que s'estableix entre diferents elements (persones, grups, xarxes, etc.) per tal de dur a terme accions concertades o alineades que, sovint, responen a objectius comuns.

Criteri *m* Paràmetre de comparació d'un resultat singular en relació amb els resultats d'ell mateix, o a un patró fixat amb antelació. És freqüent referir-se a l'avaluació en referència a criteri (ARC).

Criteri d'avaluació *m* Enunciat que expressa el tipus i grau d'aprenentatge que s'espera que hagin assolit els alumnes en un moment determinat en relació amb els objectius de l'etapa, de l'àrea o de la unitat didàctica i que han de ser el referent per a les diverses avaluacions.

CSASE *sigla* Organ de consulta i assessorament al Departament d'Ensenyament, adscrit a la Secretaria General, que té com a objectiu efectuar una tasca d'anàlisi i avaluació externa del sistema educatiu de nivell no universitari a Catalunya. (CSASE: Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu – Generalitat de Catalunya)

Currículum *m* Definició de les línies generals d'un procés educatiu considerant els destinataris, els objectius, els continguts culturals, les competències que s'han d'adquirir, l'organització de les activitats educatives, els mètodes d'aprenentatge i els criteris d'avaluació.

Delphi *m* Tècnica de recollida d'informació que permet obtenir l'opinió d'un grup d'experts a través de la consulta reiterada. Aquesta tècnica, de caràcter qualitatiu, és recomanable quan no es disposa d'informació suficient per a la presa de decisions o és necessari, per a la nostra investigació, recollir opinions consensuades i representatives d'un col·lectiu d'individus.

Desenvolupament professional continuat (CPD) *m* Procés de millora i de perfeccionament de la capacitat professional d'una persona gràcies a la formació, l'accés a oportunitats educatives, la reflexió sobre l'experiència i l'avaluació.

Diari de classe *m* Instrument que promou que l'alumnat expliciti les seves idees sobre què ha après, com ho ha après, quines dificultats hi ha trobat, els seus sentiments en relació amb el treball proposat o els aprenentatges realitzats, etc. Serveix per a poder identificar les percepcions de l'alumnat respecte de les activitats que es realitzen i els seus aprenentatges.

DiNIECE *acrònim* Unitat del Ministeri d'Educació de la República Argentina responsable del desenvolupament i la sostenibilitat del Sistema Federal d'Informació Educativa, les accions d'avaluació del sistema educatiu nacional i el disseny i desenvolupament d'investigacions vinculades a la formulació de les polítiques educatives i avaluació de programes. (DiNIECE: Dirección Nacional de Innovación y Evaluación de la Calidad Educativa – Argentina)

Dossier d'aprenentatge *f* Instrument d'avaluació integrat en el procés d'ensenyament i aprenentatge que recull les activitats que aporta l'estudiant com a prova del seu aprenentatge d'un tema. Inclou els seus objectius, les reflexions sobre el que encara no sap prou bé, el que farà per a revisar els errors i el que va millorant a mesura que avança en els coneixements, així com altres evidències sobre com i què aprèn.

ECCEO (Evaluación de la calidad de los centros de educación obligatoria) *sigla* Llibre que presenta els elements definidors d'un model d'avaluació de centres basat en cinc factors de qualitat: lideratge, projecte educatiu, competència professional, treball a l'aula, avaluació dels aprenentatges i tres factors de cohesió social (convivència i cooperació, equitat i obertura a l'entorn). L'objecte d'avaluació es desenvolupa amb la formulació de 25 indicadors i els seus respectius components per a cada un dels factors de qualitat i cohesió social, presentats en rúbriques progressives de quatre estadis. En el darrer capítol s'apunten les estratègies metodològiques per a poder-les aplicar.

ECSC *sigla* Instrument per a mesurar les accions problemàtiques de la joventut escolaritzada i és un primer pas per a mesurar la seva evolució en el temps mitjançant unes sèries temporals estables que permetin consolidar una operació estadística periòdica. S'aplica des del curs 2005-2006, cada cinc o sis anys, a una mostra representativa d'alumnat de l'ESO a Catalunya. (ECSC: Enquesta de Convivència Escolar i Seguretat a Catalunya)

Eficiència *f* Relació entre els resultats obtinguts i els recursos utilitzats.

ENova-21 *f* Aliança per a un sistema educatiu avançat que proposa una transformació del sistema educatiu per tal que s'actualitzi i adopti plenament un propòsit dirigit a desenvolupar competències per a la vida en el nostre context històric i unes pràctiques d'aprenentatge fonamentades en el coneixement existent sobre com aprenem les persones. L'objectiu final és que tot infant, independentment del seu context i condicions, pugui gaudir en qualsevol

centre del Servei Educatiu de Catalunya d'experiències d'aprenentatge empoderadores i rellevants que li permetin desenvolupar el seu projecte de vida amb dignitat, sentit i benestar.

Entorn d'aprenentatge *m* Conjunt de circumstàncies que poden influir en l'aprenentatge, com ara l'entorn físic i social, els recursos, les tecnologies i les estratègies utilitzades.

Equitat *f* Modulació de la justícia distributiva que implica oferir o donar en funció de les necessitats, en l'horitzó de possibilitar una compensació.

Erasmus+ *m* Programa de la Unió Europea de suport a l'educació, la formació, el jovent i l'esport a Europa. El seu propòsit és oferir als actors educatius oportunitats d'estudi, adquisició d'experiència i voluntariat.

Escola Nova 21 *f* Vegeu Enova 21.

Estàndard *m* Paràmetre de comparació d'un resultat singular en relació amb els resultats del grup al qual pertany. És freqüent referir-se a l'avaluació en referència a norma (ARN).

Estratègia metodològica *f* Conjunt d'actuacions planificades que serveix a un docent per a determinar les tècniques i els materials necessaris per a aconseguir un objectiu educatiu.

Estratègies de millora *f* Actuacions planificades amb la finalitat d'aconseguir un canvi en positiu.

Eurostat *acrònim* Oficina estadística de la Comissió Europea que produeix dades sobre la Unió Europea i promou l'harmonització dels mètodes estadístics dels estats membres. (Eurostat: Statistical Office of the European Communities)

Eurydice *m* Xarxa d'informació educativa a Europa. Consisteix en una unitat europea de coordinació i una sèrie d'unitats nacionals, amb l'objectiu de proporcionar als responsables polítics dels estats membres de la Unió Europea una informació actualitzada i fiable sobre la base de les decisions de política en l'àmbit de l'educació. Els estudis i informes específics estan disponibles de manera gratuïta al lloc web Eurydice, juntament amb *Eurypedia*, una enciclopèdia en línia completa sobre sistemes educatius nacionals a Europa.

Excel·lència *f* Concepte que es relaciona amb les característiques excel·lents d'una persona o institució. El terme indica el que permet destacar en un individu o institució com a meritori d'una estimació i apreciació elevada. L'excel·lència indica, doncs, aquell que està per sobre de la resta i que té molt pocs punts febles.

Factibilitat *f* Els estàndards de viabilitat pretenen augmentar l'eficàcia i l'eficiència de l'avaluació.

FEAEC *sigla* Associació de professionals de l'educació amb inquietuds, ganes d'intercanviar experiències i compartir reflexió sobre l'educació. El seu focus principal és la gestió educativa. (FEAEC: Fòrum Europeu d'Administradors de l'Educació de Catalunya)

Feed-back *m* En la teoria general de sistemes, consisteix a dedicar una fracció dels processos i les realitzacions a la seva pròpia revisió per tal de propiciar-ne la millora.

Fiabilitat *f* Norma de precisió d'una avaluació mitjançant la qual aquesta proporciona informació consistent i replicable (no depèn de cap biaix de l'instrument o de l'avaluador) per als usos previstos.

Fonts per a la recollida d'informació *f* Qualsevol mitjà que pugui informar una persona sobre alguna realitat o proporcionar-ne un coneixement. S'utilitza freqüentment en la literatura professional, malgrat que els diferents autors no coincideixin en la seva denominació. En particular, en avaluació educativa s'identifiquen les fonts documentals, personals i els escenaris.

Fundació Jaume Bofill *f* Fundació cultural privada creada l'any 1969. Des d'aleshores, les actuacions que du a terme promouen el coneixement de la societat catalana, el debat de les noves idees i propostes per a avançar cap a una justícia social més gran, i l'actuació de persones i col·lectius diversos que també busquen la transformació i el canvi social.

Habilitat *f* Capacitat d'una persona, perfeccionada mitjançant l'aprenentatge, de desenvolupar determinades tasques o resoldre determinats problemes.

Holístic *m* Enfocament que considera que certes realitats formen un tot que no es pot reduir a la suma de les parts.

ICCS *sigla* Estudi coordinat per l'IEA que té com a objectiu avaluar el grau de coneixement dels joves d'aquells conceptes que preparen les persones per a la participació activa i democràtica en la vida cívica. (ICCS: International Civic and Citizenship Study)

IEA *sigla* Corporació internacional d'institucions nacionals de recerca, agències governamentals de recerca, acadèmics i analistes que treballen per a avaluar, comprendre i millorar l'educació a escala mundial. És una organització independent i sense ànim de lucre. (IEA: International Association for the Evaluation of Educational Achievement)

Indicador *m* Mesura que permet observar l'avanç en el compliment del desenvolupament de capacitats i que proporciona un mitjà senzill i rellevant per a mesurar els assoliments, reflectir els canvis vinculats amb una intervenció o ajudar a avaluar-ne els resultats.

INEE *sigla* Organisme del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport responsable de l'avaluació del sistema educatiu espanyol, missió que desenvolupa en avaluacions nacionals, avaluacions internacionals i indicadors educatius. (INEE: Instituto Nacional de Evaluación Educativa – Espanya)

Innovació educativa *f* Procés planificat de canvi i renovació per a la millora de la qualitat del sistema educatiu i de les pràctiques educatives i la progressiva adequació a l'evolució social. (Font: *Diccionari d'educació*, 2011)

Innovació pedagògica *f* Procés planificat de canvi i renovació que es fonamenta en la recerca, que respon a l'evolució social, que condueix a obtenir una millora en la qualitat del sistema educatiu i que pot ser transferible a la resta de centres educatius. (Font: Departament d'Ensenyament, 2015)

Input *m* En la teoria general de sistemes, qualsevol entrada de què disposa una organització. A través d'una sèrie de processos, els *inputs* es transformen en *outputs* o productes. En avaluació educativa, s'identifiquen amb els recursos.

Instruments de recollida d'informació *m* Mitjà que vehicula la recollida d'informació realitzada en el marc d'una activitat d'avaluació.

Integració de les dades avaluadores *f* Operació, dintre del tractament de dades recollides en una avaluació, que posa en comunicació les dades de qualsevol origen agrupades segons categories o criteris.

Intel·ligències múltiples *f* Teoria formulada pel psicòleg americà Howard Gardner que afirma que els humans presenten com a mínim vuit classes d'intel·ligències: la lingüística, la logicomatemàtica, la musical, l'espacial, la cinestèsica i corporal, la intrapersonal, la interpersonal i la naturalista. Les intel·ligències múltiples suggereixen als educadors que identifiquen els estils de treball dels alumnes quan afronten els diferents aprenentatges per a oferir-los una educació més individualitzada.

Interpretació de les dades avaluadores *f* Operació, dintre del tractament de dades recollides en una avaluació, que –un cop integrades les dades– ofereix una visió de conjunt que ajuda a descodificar-les. És el pas immediatament anterior a l'emissió dels judicis avaluadors.

ISEI-IVEI *sigla* Organisme públic del País Basc que té com a finalitat realitzar l'avaluació general del sistema educatiu, promoure la investigació educativa i mantenir un servei de documentació i de recursos relacionats amb l'àmbit educatiu no universitari. (ISEI-IVEI: Instituto Vasco de Evaluación e Investigación Educativa)

ISO *sigla* Organització per a la creació d'estàndards internacionals composta per diverses organitzacions nacionals d'estandardització. (ISO: International Organization for Standardization)

Ivàlua *acrònim* Consorci públic que promou l'avaluació de polítiques públiques a Catalunya com a eina de millora de l'acció de govern i de rendició de comptes democràtic. (Ivàlua: Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques)

Joint Committee *m* Coalició de grans associacions professionals dels Estats Units i el Canadà, creada el 1975, que es refereix a la qualitat de l'avaluació.

King's College de Londres *m* Institució britànica d'educació superior que té una gran reputació acadèmica.

Legitimitat *f* Normes de propietat d'una avaluació que mantenen el que és propi, just, legal i correcte en les avaluacions.

Lideratge *m* Aptitud d'una persona o un grup per a dirigir altres persones o grups i exercir-hi influència, amb l'objectiu d'obtenir-ne l'adhesió activa a les seves idees, orientacions, projectes o accions. (Font: *Diccionari d'educació*, 2011)

Metaavaluació *f* Avaluació de l'avaluació.

Mètode Delphi *m* Vegeu Delphi.

Mètode quasiexperimental *m* Mètode d'avaluació d'impacte que comparteix amb el disseny experimental la definició d'un grup de control o comparació (que no participen en el programa) a fi d'estimar el resultat contrafactual dels participants. En canvi, a diferència del disseny experimental, que elimina el biaix de selecció mitjançant l'aleatorització de la participació, la resta de mètodes només assolixen aquest objectiu si es compleixen certs supòsits referents al mecanisme que governa la participació en el programa.

Mètodes globalitzats *m* Conjunt d'estratègies basades en l'aprenentatge relacionat amb la realitat. Els diferents mètodes globalitzats organitzen el treball d'aula entorn del coneixement d'un tòpic o tema lligat als interessos dels alumnes i adquireixen ple sentit en una opció curricular centrada en una formació integral de l'alumne.

Metodologia *f* Construcció coherent de principis, pràctiques i mètodes d'ensenyament fonamentats sobre referències teòriques manllevades d'altres disciplines psicopedagògiques o de la disciplina que es pretén ensenyar.

Metodologia didàctica *f* Conjunt de procediments, criteris, recursos, tècniques i normes que el docent pot utilitzar per a dirigir el procés d'ensenyament-aprenentatge.

Model CIPO *m* (Context-Input-Process-Outcome). És un model sistèmic d'avaluació variant del model CIPP (Context-Input-Process-Product).

Norma *f* Vegeu Estàndard.

Objectiu educatiu *m* Formulació explícita dels coneixements, les actituds i les destreses que ha d'adquirir un alumne mitjançant una activitat educativa.

OCDE *sigla* Organització internacional formada pels països desenvolupats que accepten els principis de democràcia participativa i lliure mercat. (OCDE: Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic)

OECD *sigla* Vegeu OCDE.

Outcome *m* En la teoria general de sistemes, assoliment dels propòsits per als quals té raó de ser una organització, després d'haver elaborat els productes o *outputs* relatius a uns determinats objectius. Els *outcomes* o resultats d'una escola, per exemple, serien els beneficis individuals de l'alumnat en termes de rendiment acadèmic i els beneficis socials en termes de cohesió.

Output *m* En la teoria general de sistemes, qualsevol realització o assoliment aconseguit després d'aplicar els processos en una organització. Els *outputs* o productes s'identifiquen sovint amb l'aconsegüiment dels propòsits (encara que també inclouen els no planificats).

PIAAC *sigla* Estudi cíclic a gran escala que es desenvolupa sota els auspicis de l'OCDE, l'objectiu del qual és avaluar i comparar les competències bàsiques i l'ampli ventall de competències dels adults de tot el món. (PIAAC: Programme for the International Assessment of Adult Competencies)

PIRLS *sigla* Conjunt de proves per a avaluar la lectura i la comprensió mitjançant les TIC. (PIRLS: Progress in International Reading Literacy Study)

PISA *sigla* Enquesta triennial, des de l'any 2000, promoguda per l'OCDE, que inclou proves sobre competències i coneixements a estudiants de 15 anys i altres qüestionaris amb l'objectiu d'avaluar els diferents sistemes educatius. Ha estudiat, principalment, els resultats en lectura, matemàtiques i ciències (PISA: Programme for International Students Assessment)

Portafolis *m* Vegeu Dossier d'aprenentatge.

Precisió *f* Els estàndards de precisió i rigor d'una avaluació estan dissenyats per a augmentar la fiabilitat i veracitat de les representacions, propostes i conclusions de l'avaluació, especialment aquelles que donen suport a interpretacions i judicis respecte de la qualitat.

Presentació de les dades avaluadores *f* Operació dintre del tractament de dades recollides en una avaluació que, un cop reduïdes les dades, ofereix una panoràmica gràfica sin-

tètica que permet fàcilment explicar els seus trets més rellevants. És el pas immediatament anterior a la integració de les dades.

Procés *m* En la teoria general de sistemes, qualsevol combinació o transformació realitzada a partir dels *inputs* o entrades en una organització que constitueix el mecanisme o *know-how* per a l'elaboració dels *outputs* o productes. És la veritable caixa negra de l'organització.

Producte *m* Vegeu *Output*.

Professionalitat *f* Qualitat de la persona que exerceix una activitat professional amb competència.

Programació *f* En educació entenem la programació com l'instrument flexible, obert, en constant procés de construcció, revisió i millora que permet als mestres compartir significats per a prendre decisions, coordinar i concretar els diferents elements que configuren els processos d'aprenentatge. La programació és una eina de comunicació entre l'equip docent i ha d'estar contextualitzada en funció de les necessitats educatives dels alumnes.

Propietat *f* Vegeu *Legitimitat*.

Qualificació *f* Especificació acreditativa de l'obtenció d'un nivell d'assoliment o competència que atorga un òrgan o institució oficialment reconeguda per a aquesta finalitat (per exemple, qualificació acadèmica, qualificació professional, qualificació d'excel·lència d'una escola, etc.).

Qualitat en l'educació *f* Orientació a la satisfacció de les necessitats i expectatives dels estudiants considerades tan a nivell individual com col·lectiu, en relació als processos i als resultats de l'aprenentatge.

Qualitat educativa *f* Orientació a la satisfacció de les necessitats i expectatives dels usuaris, a nivell individual i col·lectiu, i es refereix a processos i a resultats.

Recerca-acció *f* Mètode d'indagació autoreflexiva desenvolupada pel professorat que s'implica en la millora de la racionalitat de la seva pràctica educativa i la seva comprensió, i també en la dels contextos en què actua.

RedAGE *acrònim* Associació científica i sense ànim de lucre que té com a objectiu fomentar la millora de la gestió educativa a Iberoamèrica. (RedAGE: Red de Apoyo a la Gestión Educativa)

Reducció de les dades avaluadores *f* Operació dintre del tractament de dades recollides en una avaluació que, un cop buidades les dades, permet agrupar informació d'una mateixa procedència i treballar amb un nombre menor i més manejable d'informació (per exemple, calculant estadístics descriptius com a mitjanes o desviacions típiques). És el pas immediatament anterior a la presentació de les dades.

Regressió discontinua *f* Mètode quasi experimental que es pot aplicar quan la participació en el programa en qüestió depèn del fet que una variable prengui un conjunt de valors determinats; això és, quan la possibilitat de rebre'l s'estableix a partir d'un tall en una variable numèrica. I més en particular, aquesta hauria de ser una variable presumiblement vinculada als resultats que són d'interès.

Regulació dels aprenentatges *f* Conjunt d'accions que tenen com a objectiu adequar els procediments o estratègies d'ensenyament a les necessitats de l'alumnat. És l'objectiu fonamental de l'avaluació formativa.

RELIEVE *f* Revista electrònica educativa espanyola que té una orientació acadèmica amb un procés exigent de revisió per experts. Vol ser un instrument de comunicació per a la comunitat educativa, en particular en temes de recerca i d'avaluació educativa, enteses en un sentit ampli. Pretén aprofitar eficaçment les possibilitats de comunicació i interactivitat que ofereix Internet. Està patrocinada per AIDIPE. (*RELIEVE*: Revista Electrònica de Investigación y Evaluación Educativa)

Resultat *m* Vegeu *Outcome*.

Retiment de comptes *m* Vegeu *Accountability*.

Retroalimentació *f* Vegeu *Feed-back*.

Rigor *m* Vegeu *Precisió*.

Rúbrica *f* Matriu que explicita, d'una banda, els criteris de realització i, de l'altra, els criteris de resultats corresponents als diferents nivells d'assoliment, concretats en indicadors relacionats específicament amb la tasca d'avaluació. L'alumnat la pot utilitzar per autoavaluar-se.

SICI *sigla* Associació d'inspeccions nacionals i regionals d'educació a Europa, fundada el 1995. L'objectiu de SICI és donar suport a la millora de l'educació mitjançant la millora dels processos d'inspecció. Els seus objectius específics són: donar suport a la millora de les inspeccions i les competències professionals dels inspectors, i promoure i donar suport a l'associació i la cooperació entre les inspeccions. Participa activament en el debat internacional sobre avaluació i millora de la qualitat en l'educació. (SICI: The Standing International Conference of Inspectorates)

Sinergia *f* Acció combinada de diferents agents per a accomplir unes funcions.

Sistemes d'assegurement de la qualitat *f* Les diferents activitats orientades envers l'assegurement de la qualitat escolar en un país o regió poden formar o no un sistema. Formen sistema quan aquestes activitats s'estructuren de forma coherent i estan vinculades estratègicament.

Supervisió *f* Procediment professional que té per objecte assegurar el compliment de les normatives establertes i les obligacions assumides pels adherits. Sovint s'identifica amb el control.

TALIS *sigla* Programa de l'OCDE basat en una enquesta periòdica als docents i les seves condicions de treball. Inclou sis grans àrees: entorns d'aprenentatge, avaluació dels aprenentatges i retroalimentació, pràctiques d'ensenyament i entorns d'aula, desenvolupament i suport, lideratge escolar, i autoeficàcia i satisfacció en el treball. (TALIS: Teaching and Learning International Survey).

Taxa *f* Tipus especial de raó o de proporció que pot incloure una mesura de temps en el denominador. Està associada a la rapidesa de canvi d'un fenomen per unitat d'una variable (temps, temperatura, pressió). Els components d'una taxa són el numerador, el denominador, el temps específic en què el fet passa i, usualment, un multiplicador (potència de 10) que converteix una fracció o decimal en un nombre sencer. Molts indicadors, en educació, s'expressen en forma de taxa o tant per u.

Tècniques de recollida d'informació *f* Procediments mitjançant els quals s'obté la informació de les fonts. Per exemple, s'associen a fonts personals i tècniques com l'enquesta, l'entrevista o el grup de discussió, entre d'altres.

TIMSS *sigla* Estudi de l'IEA que mesura les tendències en matemàtiques i l'assoliment de la ciència en estudiants de 10 i 14 anys, des del 1995. TIMSS té un disseny quasi longitudinal, amb la cohort de quart grau avaluada quatre anys més tard a la de vuitè grau. L'avaluació de l'alumnat de quart grau pot proporcionar una alerta ràpida per a les reformes curriculars necessàries, i l'eficàcia d'aquestes reformes es pot seguir amb més supervisió en el vuitè grau. (TIMSS: Trends in Mathematics and Science Study)

UNESCO *sigla* Agència especialitzada de les Nacions Unides, amb seu a París, que treballa per a crear les condicions per al diàleg entre civilitzacions, cultures i pobles, basat en el respecte dels valors comunament compartits. Assumeix que, a través d'aquest diàleg, el món pot aconseguir visions globals de desenvolupament sostenible que abasti l'observança dels drets humans, el respecte mutu i l'alleujament de la pobresa. (UNESCO: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)

Utilitat *f* Les normes d'utilitat d'una avaluació tenen per objecte augmentar el grau en què les audiències interessades en un programa consideren els processos de l'avaluació i els seus productes valuosos per a satisfer les seves necessitats.

Validesa *f* Norma de precisió d'una avaluació mitjançant la qual la informació avaluadora ha de servir a les finalitats proposades i donar suport a interpretacions fonamentades. És a dir, la informació avaluadora es refereix al que diu referir-se de manera consistent.

Valor afegit *m* Suma dels valors addicionals que adquireixen els béns i serveis en transformar-se durant el procés de producció. Aquest terme, procedent de l'economia, s'ha traslladat també a l'educació. Així, per exemple, el valor afegit d'una organització escolar és la fracció de resultats directament atribuïble a l'acció d'aquesta organització.

Viabilitat *f* Vegeu Factibilitat.